

Důvodová zpráva

1. Finanční hospodaření Olomouckého kraje se řídí ročním rozpočtem, který na základě ustanovení § 35 odst. 2 písm. i) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů schvaluje Zastupitelstvo Olomouckého kraje. Rozpočet je jedním z hlavních nástrojů krajské samosprávy k realizaci jejích cílů. Sestavení rozpočtu Olomouckého kraje se dále řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, případně dalšími zákony - např. zákon o státním rozpočtu.

2. Zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů je dále stanovena povinnost:

a) Sestavovat rozpočtový výhled (§3), který se sestavuje zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Rozpočtový výhled na období 2017 – 2018 bude předložen na jednání Rady Olomouckého kraje dne 10. 12. 2015 a následně na jednání Zastupitelstva Olomouckého kraje dne 12. 2. 2016.

b) Pokud se územní samosprávný celek podílí na realizaci evropských programů nebo projektů spolufinancovaných z evropských fondů (dále evropských programů), musí jeho rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování těchto evropských programů nebo projektů včetně zdrojů spolufinancování. V rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016 je navržena pro financování evropských programů částka 21.114 tis. Kč - Příloha č. 3e).

3. Rada Olomouckého kraje na svém zasedání dne 26. 6. 2015 (UR/71/8/2015) projednala Zásady pro sestavení návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016 a Organizační postup zabezpečení přípravy a projednávání návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016.

Rada Olomouckého kraje vycházela z předpokladu, že návrh rozpočtu bude předložen ke schválení Zastupitelstvu Olomouckého kraje 18. prosince 2015, to znamená tak, aby Olomoucký kraj měl pro rok 2016 schválený rozpočet již od 1. 1. 2016 a nemuselo se přistoupit k hospodaření v 1. čtvrtletí roku 2016 dle rozpočtového provizoria.

4. Vliv na rozpočet Olomouckého kraje v roce 2016 bude mít vývoj ekonomiky, jejíž intenzita růstu bude závislá jak na stabilitě vnějšího okolí české ekonomiky a jeho ekonomické dynamiky, lze ale předpokládat, že překvapivý ekonomický růst v roce 2015, který byl podpořen zejména čerpáním evropských fondů a poklesem cen ropy, se nebude v roce 2016 opakovat v takové výši.

Při sestavení návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016 se pracovalo s několika východisky:

a) **Nárůst sdílených daňových příjmů** - navrhujeme rozpočet daňových příjmů ve výši 3.828.000 tis. Kč, což je nárůst oproti schválenému rozpočtu 2015 o 13,8%. Nárůst je vyšší i oproti rozpočtovému výhledu na rok 2016 z několika důvodů:

aa) růst ekonomiky – nárůst zaměstnanosti, růst výdajů domácností a státu, nízké úrokové sazby posílí investiční aktivitu,

ab) v uplynulých letech byly daňové příjmy Olomouckého kraje koncipovány konzervativně s minimálními nárůsty (zdaleka nedosahovaly výše predikce Ministerstva financí ČR) a z tohoto důvodu byly daňové příjmy např. v roce 2014 přeplněny oproti rozpočtu o více než 223 mil. Kč,

ac) překročení daňových příjmů očekáváme i v roce 2015 a to o cca 150 mil. Kč,

ad) přes relativně vysoký navržený nárůst daňových příjmů je tento návrh stále nižší než je predikce Ministerstva financí ČR na rok 2016 (Příloha č. 2).

Největší položkou rozpočtu daňových příjmů je daň z přidané hodnoty, kde se očekává u krajů nárůst výnosů, mimo jiné, i zvýšením koeficientu pro rok 2016 ze 7,86% na 8,92% (navýšení oproti roku 2015 o 1,06%). Na lepší výběr této daně budou mít vliv přijatá opatření vlády k zamezení daňových úniků (kontrolní hlášení, restrukturalizací finanční správy), ale také, mimo jiné, nárůst spotřeby domácností (nízká inflace, stagnace nezaměstnanosti).

Daň ze závislé činnosti je závislá na míře zaměstnanosti a na úrovni mezd (v roce 2016 nárůst např. u státních zaměstnanců) a navíc se koeficient u této daně navyšuje pro rok 2016 z 8,65% na úroveň 8,92% (navýšení oproti roku 2015 o 0,27%). Daň z příjmů právnických osob je nejcitlivější na fáze ekonomického cyklu, proto se těžko rozpočtuje, tady se očekává i na úrovni státního rozpočtu nárůst zejména z důvodu růstu ekonomiky.

b) **Rozpočtové určení daní** – novela zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších předpisů, která nabude účinnosti od 1. 1. 2016, má kladné dopady do rozpočtu kraje - navýšení koeficientu u DPH a u závislé činnosti - viz. výše uvedené.

Rozpočtovaná minimální rezerva na neplnění daňových příjmů je ve výši 35 mil. Kč (0,91 % z daňových příjmů).

c) **Zadluženost a dluhová služba**. V této souvislosti je třeba rozlišit 2 pohledy na tuto problematiku:

ca) **Olomoucký kraj pravidelně snižuje svou zadluženost**. Celková výše přijatých úvěrů činila 4.636.656 tis. Kč a nesplacené úvěry budou k 31.12.2015 ve výši 3.948.182.332,86 Kč.

cb) tzv. dluhová služba, to je schopnost splácet jak jistinu, tak úroky. Olomoucký kraj bez problémů splácí své závazky, v roce 2016 bude

splácet 270.539 tis. Kč (z toho splátky jistin jsou 224.587 tis. Kč a úroky 45.952 tis. Kč). Pro úplnost je třeba uvést, že v roce 2014 a 2015 Olomoucký kraj pouze použil finanční prostředky z dříve uzavřených smluv o úvěru (nebyly uzavřeny nové úvěrové smlouvy, mimo revolving – viz bod. d).

Olomoucký kraj v uplynulém období hodně investoval a čerpal na to jak své vlastní zdroje, tak úvěrové zdroje z EIB a KB, a.s. Přitom využíval řadu synergických efektů - levné peníze (úroky KB, a.s. v rozmezí 0,94 - 1,05 % a EIB v rozmezí 0,44 – 0,732 %), projekty byly spolufinancované z různých evropských fondů a také tu skutečnost, že cena prací stále klesala.

- d) **Pro období 2013 - 2017 byla uzavřena s Českou spořitelnou, a. s. smlouva o revolvingovém úvěru** ve výši 300 mil. Kč (usnesení Zastupitelstva Olomouckého kraje UZ/3/4/2011 ze dne 22. 2. 2013), jehož čerpání je účelové na krytí provozních výdajů z důvodu řešení nenadálých krizových situací a nejistoty naplňování daňových příjmů Olomouckého kraje, ale na tento účel úvěr nebyl dosud použit. Rovněž je možné použít tento zdroj na předfinancování projektů z evropských programů a pro tento účel se poprvé čerpalo v roce 2015 celkem 36.656 tis. Kč. K 31. 12. 2015 bude čerpání tohoto úvěru v plné výši splaceno.

Pro zachování alespoň mírné dynamiky investičních akcí, včetně možnosti realizace akcí z různých programů, případně pro zahajování nových investic, navrhuje zapojit do rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016 z revolvingového úvěru částku 26 mil. Kč (Příloha č. 1). Tato částka je výhradně určena na předfinancování různých projektů z evropských fondů a bude tedy v případě potřeby průběžně čerpána a formou refundací zapojována zpět do rozpočtu Olomouckého kraje. Pro úplnost uvádíme, že konečná splatnost uvedeného úvěru je 29. 12. 2017, ale bude samozřejmě snahou splácet tento úvěr průběžně a dle vývoje financování projektů tento úvěr k 31. 12. 2016 dále nečerpat. Aktuální výše (26. 11. 2015) úrokové sazby je 0,69% v p.a.

Výše uvedené faktory se odráží i na výdajové stránce rozpočtu Olomouckého kraje, ale její výši ovlivňují zejména:

- a) výdaje na dopravní obslužnost jsou pro rok 2016 ve výši 902.830 tis. Kč.

I v roce 2016 bude zabezpečovat Olomoucký kraj dopravní obslužnost i pro obecní úřady Olomouckého kraje. Celkový příspěvek od obcí na zajištění dopravní obslužnosti Olomouckého kraje činí 44.544.920 Kč (tj. 636 356 obyvatel k 31. 12. 2013 krát 70 Kč/obyvatele). Součástí celkového příspěvku od obcí je i příspěvek Statutárního města Olomouc (dále jen SMOI) ve výši 6.876.170 Kč. Se SMOI je uzavřena Smlouva o úhradě kompenzace na zajištění dopravní obslužnosti území Olomouckého kraje, která řeší částečný zápočet kompenzace na ztrátu vzniklou vnitřnímu provozovateli SMOI, (tj. DPMO). Nárok SMOI na úhradu prokazatelné ztráty pro vnitřního dopravce

DPMO činí 12.163.631 Kč a bude započten vůči nároku Olomouckého kraje na úhradu příspěvku na dopravní obslužnost za obyvatele st. města Olomouc, který činí 6.876.170 Kč (tj. 98 231 obyvatel krát 70 Kč/obyvatele). Rozdíl ve výši 5.287.461 Kč bude výdajem z rozpočtu Olomouckého kraje. Z toho důvodu bude skutečný finanční příspěvek v oblasti příjmů vybraný od obcí na dopravní obslužnost ve výši 37.668.750 Kč. Pro rok 2016 je finanční příspěvek v oblasti příjmů vybraný od obcí na dopravní obslužnost navýšen o obce vojenského újezdu Libavá o částku 73 tis. Kč, tj. celkem 40 mil. Kč.

b) provozní výdaje odborů a příspěvkových organizací - s účinností od 1. 11. 2015 došlo u Krajského úřadu Olomouckého kraje a u příspěvkových organizací k nárůstu tarifních platů o 3,5%, což se projevilo na výdajové stránce rozpočtu 2016, byly uvedeny do provozu nové kapacity, zejména v sociální oblasti, nárůst dotačních titulů (např. Program obnovy venkova, sociální programy, programy v oblasti dopravy atd.)

c) negativně se mohou projevit i výkyvy transferů (refundací) z evropských programů.

Základní charakteristiku návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016 lze vyjádřit takto:

a) navržené vlastní příjmy (bez úvěrových zdrojů) dosáhnou v roce 2016 výše 4.259.792 tis. Kč, což je oproti roku 2015 více o 529.212 tis. Kč (Příloha č.1),

b) celkové požadované výdaje (bez splátek úvěrů) dosáhly výše 4.280.605 tis. Kč, což je oproti roku 2015 více o 243.480 tis. Kč (Příloha č.1),

c) formou dotací ze státního rozpočtu pro rok 2016 je financován příspěvek na výkon státní správy – pro rok 2016 je ve výši 76.028 tis. Kč (oproti roku 2015 došlo k nárůstu o 2,9%),

d) v rozpočtu je zapracován nárůst příjmů z prodeje nemovitostí (zejména SCHOLA SERVIS)

e) v roce 2016 není součástí souhrnného finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu Olomouckého kraje dotace na výdaje jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Poskytování této dotace bylo přesunuto do kapitoly Ministerstva vnitra, kde je tato částka rozpočtována souhrnně pro všechny kraje. Podmínky (včetně výše dotace) pro poskytnutí účelové dotace budou známy po schválení zákona o státním rozpočtu a jeho rozpisu na kraje,

f) V návrhu rozpočtu na rok 2016 jsou navrhovány investiční výdaje v celkové výši 846.115 tis. Kč, přičemž na pokrytí tzv. rozestavěných investic je navržena částka 266.821 tis.Kč (Příloha č. 5a), investic do zdravotnictví je navržena částka 37.279 tis.Kč (hrazených z nájemného Středomoravské nemocniční, a.s. – Příloha č. 5b) a na nové investice je navržena částka 542.015 tis.Kč (Příloha č. 5c). Zdrojem financování je rozpočet Olomouckého kraje a zapojení revolvingového úvěru.

g) V návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016 je v části financování (příjmy) zapojen zůstatek finančních prostředků za rok 2015 ve výši 210.000 tis. Kč za rok 2015, zapojen zůstatek z nájemné Středomoravské nemocniční, a.s. za rok 2015 ve výši 9.400 tis.Kč a revolvingový úvěr ve výši 26 mil. Kč. Dále jsou součástí financování (výdaje) splátky úvěrů ve výši 224.587 tis. Kč.

5. Na základě ustanovení §101a zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, přechází s účinností od 1. 1. 2015 odpovědnost za financování sociálních služeb z Ministerstva práce a sociálních věcí na kraje, které budou předkládat žádost o poskytnutí dotace na příslušný kalendářní rok. Výši dotace kraji stanoví Ministerstvo práce a sociálních věcí rozhodnutím (dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech) ve výši procentního podílu Olomouckého kraje na celkovém ročním objemu finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na podporu sociálních služeb pro příslušný rozpočtový rok (výše procentního podílu Olomouckého kraje je uvedena v příloze zákona - pro Olomoucký kraj 7,81 %).

Program finanční podpory pro poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji pro rok 2016 byl schválen Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 26. 6. 2015 usnesením UZ/16/35/2015.

Na základě výše uvedeného je, mimo jiné, v návrhu rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016 navržena částka (příspěvek na provoz) určená na poskytování sociálních služeb příspěvkovým organizacím. Na základě rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu, bude tato částka případně upravena. Součástí dotace ze státního rozpočtu bude rovněž příspěvek na mzdy pracovníků sociálních služeb, rovněž prostředky na mzdy v této oblasti se budou aktualizovat.

6. V roce 2016 budou Olomouckému kraji poskytnuty finanční prostředky na přímé náklady na vzdělávání z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a to jak pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení zřizované a spravované Olomouckým krajem tak i pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení obcí. Olomoucký kraj po schválení zákona o státním rozpočtu a rozpisu ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy provede rozdělení finančních prostředků na školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a organizace zřizované Olomouckým krajem dle normativů stanovených krajským úřadem Olomouckého kraje podle vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Vzhledem k tomu, že v této chvíli není znám celkový objem finančních prostředků pro jednotlivé kraje na přímé náklady na vzdělání, není možné tuto částku zahrnout do návrhu rozpočtu na rok 2016. Předpokládáme, že v měsíci lednu 2016 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poukáže zálohu na přímé náklady, a to pro školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a pro organizace zřizované Olomouckým krajem, přičemž je třeba tyto prostředky rozdělit a poukázat na školské příspěvkové organizace zřizované obcemi Olomouckého kraje a školské příspěvkové organizace zřizované Olomouckým krajem.

7. Přes dlouhodobé splácení půjčky z Evropské investiční banky (900 mil. Kč), čerpání a splácení úvěrového rámce z Evropské investiční banky (3 mld. Kč) a úvěrového rámce u Komerční banky (700 mil. Kč) se předpokládá, že ukazatel dluhové služby pro následující období bude v rozmezí od 1,5 % - 6 %. K 31. 10. 2015 činí dluhová služba dle Ministerstva financí 4,38 %, což je tedy výrazně nižší než 30 %, což je riziková hranice stanovená usnesením vlády České republiky o zadluženosti obcí a krajů.

8. Novelou zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů se mění zásadním způsobem poskytování dotací z rozpočtu Olomouckého kraje žadatelům o tyto dotace. Pro úplnost uvádíme, že dotace (případně návratné finanční výpomoci) se budou poskytovat na základě dotačních programů (titulů). Seznam navržených dotačních titulů je v Příloze č. 4

9. Vztah rozpočtu Olomouckého kraje k příspěvkovým organizacím zřízeným Olomouckým krajem (Příloha č. 3b) je vyjádřen:

- a) neinvestiční příspěvek na provoz,
- b) neinvestiční příspěvek na provoz – odpisy (určené na krytí účetních odpisů jako příspěvek do investičních fondů),
- c) neinvestiční příspěvek na provoz – mzdové náklady,
- d) neinvestiční příspěvek na provoz – ostatní příspěvky
- e) u některých organizací nájemné, které odvádí organizace do rozpočtu Olomouckého kraje a toto je následně poukazováno příspěvkových organizacím jako příspěvek na provoz,
a dále pak závaznými ukazateli:
 - a) odvod z fondu investic. (Příloha č. 2),
 - b) limit mzdových prostředků (Příloha č. 7),
 - c) průměrný přepočtený počet pracovníků (Příloha č. 7) .

Pro rok 2016 zůstávají odpisové sazby majetku, které mají příspěvkové organizace svěřeny do hospodaření, stejné jako v roce 2015 a je navržen odvod z fondu investic rovněž ve výši 80% (i tak zůstane příspěvkovým organizacím k dispozici cca 137 mil. Kč).

10. Na základě ustanovení § 6 zákona č. 250/2000 Sb. o pravidlech hospodaření územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů schvaluje Zastupitelstvo Olomouckého kraje peněžní fondy.

- a) Součástí návrhu rozpočtu je návrh na tvorbu a použití fondu sociálních potřeb ve výši 4 % z objemu vyplacených mzdových prostředků – Fond sociálních potřeb – Příloha č. 3c).
- b) Součástí návrhu rozpočtu Olomouckého kraje je Fond na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury na území Olomouckého kraje. Ve

srovnání s rokem 2015 (40 mil. Kč) se navrhuje tvorba ve výši 50 mil. Kč, (Příloha č. 3d).

11. Součástí návrhu rozpočtu zastupitelů Olomouckého kraje ORJ 01 jsou rovněž tzv. refundace členům Zastupitelstva Olomouckého kraje, kteří nejsou uvolněni pro výkon funkce a kteří nejsou v pracovním poměru nebo jiném obdobném poměru paušální částkou 150 Kč na 1 hodinu.

Rada Olomouckého kraje doporučuje Zastupitelstvu Olomouckého kraje schválit návrh rozpočtu Olomouckého kraje na rok 2016 v předložené podobě.